

ЧАЕС
оголошує
конкурс

Прип'ять:
між минулим
та майбутнім

Вік
розквіту

НОВИНИ ЧАЕС

7 лютого 2020 | №2 (1473)

Офіційна газета ДСП «Чорнобильська АЕС»

**Будівництво СВЯП-2
ЗАВЕРШЕНО**

ЧАЕС отримала сертифікат ДАБІ про завершення будівництва СВЯП-2

28 січня 2020 року Чорнобильська АЕС отримала від Державної архітектурно-будівельної інспекції (далі: ДАБІ) сертифікат про завершення будівництвом об'єкту «Сховище відпрацьованого ядерного палива сухого типу» (далі: СВЯП-2).

Сертифікат є підставою для укладення договорів про постачання на прийнятий до експлуатації об'єкт необхідних для його функціонування ресурсів: води, газу, тепла, електроенергії, внесення даних про такий об'єкт до державної статистичної звітності та оформлення права власності на нього, підключення закінченого будівництвом об'єкта, прийнятого в експлуатацію, до інженерних мереж.

Наразі на СВЯП-2 триває підготовка до «гарячих» випробувань, в рамках яких, згідно з програмою, затвердженою Державною інспекцією ядерного регулювання (далі: ДІЯРУ), з чинного сховища відпрацьованого ядерного палива №1 до СВЯП-2 буде переміщено 186 відпрацьованих тепловидільних збірок (далі: ВТВЗ).

Після виконання необхідних технологічних операцій ВТВЗ будуть розміщені в бетонних модулях зберігання на СВЯП-2.

Окрему увагу в ході «гарячих» випробувань СВЯП-2 буде приділено сис-

темі біологічного захисту об'єкту. Початок «гарячих» випробувань заплановано на кінець лютого 2020 року.

Довідково

Сертифікат про завершення будівництвом об'єкту СВЯП-2 Чорнобильською АЕС отримано від ДАБІ згідно зі статтею 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Прийняття в експлуатацію завершених будівництвом об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів зі значними наслідками, здійснюється на підставі акта готовності об'єкта до експлуатації шляхом видачі органами державного архітектурно-будівельного контролю сертифіката у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Експлуатація закінчених будівництвом об'єктів, не прийнятих в експлуатацію, забороняється.

Чорнобильська АЕС оголошує конкурс креативних ідей та іміджевих проєктів «Нове бачення Чорнобильської АЕС»

Метою відкритого творчого міжнародного конкурсу креативних ідей та іміджевих проєктів «Нове бачення Чорнобильської АЕС» є формування позитивного іміджу та підвищення іміджевої привабливості державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС» на національному і міжнародному рівнях; залучення громадськості та громадських організацій до вирішення питань, пов'язаних з поліпшенням іміджу ЧАЕС як основного підприємства зони відчуження; підтримка громадських ініціатив, спрямованих на поліпшення іміджу ЧАЕС.

Конкурс передбачає підтримку проєктів за такими напрямками:

- PR - маркетингові проєкти (ідеї, що стосуються просування підприємства за допомогою інформаційно-комунікаційних засобів: реклама, різні PR-акції, виставки, форуми і т.д.);
- SOC - соціальні проєкти (ідеї культурного, освітнього, екологічного, спортивного характеру та ін.).

У кожному з даних напрямків будуть засновані 3 призових місця, які передбачають грошові премії. Конкурс не

стосується зміни логотипу підприємства та інших елементів, прописаних в його Статуті.

У конкурсі мають право брати участь колективи та окремі автори, юридичні та фізичні особи. Для участі в конкурсі необхідно надіслати заявку на участь та конкурсну роботу. Подаючи свою проєктну ідею на конкурс, учасники автоматично дають згоду авторів передати

виключні права на проєкт / ідею організаторам Конкурсу, дають право організаторам Конкурсу на використання розміщеного матеріалу в Інтернеті, публікацію в друкованих виданнях, використання на виставкових стендах з посиланням на авторство.

Переможці конкурсу визначаються експертною радою за наступними критеріями:

- відповідність проєктної ідеї / мети, критеріям і напрямками конкурсу;
- реалістичність і конкретність проєктної ідеї;
- актуальність проєктної ідеї для Чорнобильської АЕС;
- креативний підхід в реалізації проєктної ідеї.

Заявки на участь у конкурсі прийматимуться до 15 березня 2020 року включно.

Умови та деталі конкурсу можна знайти за посиланням:

<https://chnpp.gov.ua/ua/infotsentr/novyny/5465-chornobilska-aes-ogoloshue-konkurs-kreativnikh-idej-ta-imidzhevikh-proektiv-nove-bachennya-chornobilskoj-ae>

ЧАЕС відвідала депутат Верховної Ради Ольга Василевська-Смаглюк

Чорнобильську АЕС з робочим візитом відвідала депутатка Верховної Ради України Ольга Василевська-Смаглюк. Вона взяла участь у соціально-виробничій нараді, де розглядалися питання поточної діяльності підприємства і проблеми, обумовлені його фінансуванням.

Як зазначила пані Ольга, її особиста увага спрямована на досягнення прозорості всіх процесів, котрі пов'язані з асигнуванням коштів та реалізацією проектів у зоні відчуження в цілому, і на ЧАЕС зокрема.

На думку депутатки, серед безумовного позитиву стосовно розвитку зони відчуження варто зазначити зростання туристичного потоку до цієї території — з понад 63 тисяч у 2018 році до 124 тисяч у 2019-му. Водночас, Ольга Василевська-Смаглюк підкреслила, що промисловий майданчик станції, безумовно, має використовуватися як високотехнологічна, наукова і дослідницька платформа, оскільки має для цього усі можливості.

Вона наголосила, що проекти, спрямовані на підвищення економічного потенціалу ЧАЕС і зони відчуження, завжди отримають її депутатську підтримку.

В ексклюзивному інтерв'ю пані Василевська-Смаглюк повідомила наступне:

- Востаннє я була на Чорнобильській АЕС влітку 2019 року, під час візиту на станцію президента України. Звичайно, формат візиту на давав можливості для спілкування з людьми у робочому форматі.

Для мене Чорнобиль — це місце сакральне, для якого потрібен особливий підхід. До речі, під час минулого візиту багато що зрозуміти і відчувати про Чорнобиль допоміг заступник директора технічного з безпеки Олександр Новіков — він душу вкладає в збереження пам'яті про пов'язані з цим місцем події.

Стосовно сьогоднішньої зустрічі. За півроку накопичилося багато питань, насамперед, пов'язаних з нерівномірністю надходження асигнувань.

Ситуація, яка склалася наприкінці минулого року, коли ми змогли домогтися, щоб гроші ЧАЕС були пере-

раховані лише 26 грудня, є абсолютно неприпустимою. Ми це зробили, і добре, що люди пішли на свята з зарплатами та преміями, але сама ситуація, повторюся, не припустима і викликає певне занепокоєння.

Занепокоює й те, що на ЧАЕС і в ДАЗВ немає постійного керівництва, оскільки і ЧАЕС, і зона відчуження вимагають пильної уваги і мають бути безпечними. Мені здається, уряд сьогодні, перш за все, має звернути увагу на цю ситуацію. Я намагаюся цьому допомагати. Останнім часом постійно відвідую засідання Кабміну — раніше за браком часу цього не робила, але наразі розумію, що тільки таким шляхом, постійно озвучуючи на засіданнях критичні питання, можна досягти мети. Маючи функції депутатського контролю, я роблю все, що від мене залежить, щоб тут було все в порядку.

- На поточній нараді йшлося про сьогоднішнє. Але нас всіх — і працівників станції, і її керівництво, і людей за межами зони відчуження — турбує майбутнє Чорнобильського майданчика. Яким бачите це майбутнє особисто Ви?

- Філософське питання. На мою думку, майбутнє у цієї території є. Чорнобиль буде відроджуватися. Тут йде будівництво, реалізуються проекти, зростає туристичний потік — в 2020 ми плануємо довести його до 200 тисяч.

Але все це має відбуватися абсолютно прозоро — і туризм, і будівництво, і про-

нансування у нас по всій країні. У нас катастрофічний брак грошей. Всі ці роки

екти. Мають виконуватися всі умови, має бути депутатський контроль і контроль громадськості — щоб не було ніяких зловживань і корупції. Ми ж всі бачили багато публікацій в ЗМІ, де йшлося про корупцію і зловживання, які могли мати місце на цій території. Факти ці поки що не доведені, але тим не менш. Якщо все буде прозоро, згадані питання у громадськості не виникатимуть.

Стосовно недофінансування. Це стосується не тільки Чорнобиля — недофі-

ми жили не по кішені — треба це визнати і знайти фіскальний компроміс, щоб жити так, як нам це дозволяє наш бюджет.

Я думаю, що розвивати промисловість саме в зоні відчуження потрібно, це найкраще місце для розвитку промислової і наукової сфер. Я сподіваюся, що моя робота у напрямку забезпечення прозорості та працездатності всіх процесів в зоні відчуження помітна.

Для цього я дуже тісно співпрацюю з губернатором Київщини, і невдовзі очікується його візит в зону — разом з керівником "Укрзалізниці", оскільки тут необхідно будувати ділянку залізничних шляхів, і я дуже хочу, щоб її було побудовано.

Взагалі, в зоні відчуження можна реалізувати безліч проектів, і ми працюємо над цим, зокрема створюється комісія на чолі із заступником губернатора і за участі тих, хто має розпоряджатися коштами, в тому числі й отриманими від будівництва ЦСВЯП. Ми дуже хочемо, щоб все жило, щоб все працювало.

Нам дуже не хочеться, наприклад, відпускати Славутич в Чернігівську область — і тому йде постійна робота, щоб дискусія навколо Чорнобиля і Славутича ніколи не припинялася, а відтак й не вшухала увага до них.

Тридцять років — вік розквіту

Відділ міжнародного співробітництва та інформації відсвяткував своє тридцятиріччя.

Довідково.

Сьогодні у ВМСІ працює 27 осіб.

Робота ведеться за чотирма напрямками:

- міжнародне співробітництво;
- організація візитів на ЧАЕС;
- організація усних і письмових перекладів;
- робота з інформацією та з громадськістю.

За роки існування відділ пройшов наступні трансформації:

1989-1994 — відділ зовнішніх зв'язків та нетрадиційних технологій.

1994 - 2001 — відділ зовнішніх зв'язків у складі Служби інформації. Паралельно в Службі інформації в цей час працюють радійна й телевізійна групи, видається газета «Новини ЧАЕС».

2001-2002 — декілька секторів у складі Інформаційно-представницької служби (сектор прийому і супроводу делегацій, сектор перекладів, сектор зовнішньої співпраці). Паралельно в Службі продовжують працювати радійна і телевізійна групи, видається газета «Новини ЧАЕС».

2002-2006 — від власне міжнародних зв'язків залишається лише група організації візитів в складі інформаційно-представницького відділу.

2006-2012 — інформаційно-представ-

ницький відділ ліквідовано. Створено відділ міжнародного співробітництва. Інформаційна діяльність зосереджена в інформаційно-аналітичній групі у складі відділу соціального розвитку.

2008 - 2012 — створено інформаційний відділ.

2012 - по теперішній час — два відділи об'єднано у відділ міжнародного співробітництва та інформації.

Одного разу, тридцять років тому...

...Наказ про створення підрозділу, з якого розпочиналося все, що сьогодні відноситься до міжнародного співробітництва та інформаційного забезпечення, було підписано 30 грудня 1989 року. Фактично, робота зі створення нового підрозділу розпочалася у січні-лютому 1990-го. Називався підрозділ інтригуюче: відділ зовнішніх зв'язків та нетрадиційних технологій.

І якщо словосполучення «зовнішні зв'язки» не викликає подиву, то «нетрадиційні технології» відверто надихають до польоту найсміливішої фантазії.

Про те, навіщо підрозділ, власне, створили, і чим він займався, розповів його перший керівник Олександр Зенюк:

- ЧАЕС, окрім генерації електроенергії, виробляла легований кремій. Теоретично, на кожному блоці можна було до 10 тонн кременю легувати. Вартість

такого продукту становила 1,5 тисячі доларів за 1 кілограм. Якщо порахувати, то виходить, що близько 15 мільйонів карбованців з одного блоку можна було отримувати, а електроенергія з блоку давала 140 мільйонів карбованців на рік.

Якби ми тоді запустили виробництво пластин з кремію, це на порядок збільшило б ефективність, і можна було б отримувати тіж самі 140 мільйонів карбованців, як і при виробництві електроенергії. Вигідно?

- А чому ж не зробили?!

- Не все було так просто. Для початку треба було збудувати, припустимо, в Славутичі, завод електронної техніки, налагодити виробництво тих пластин...

Тобто така ідея була, і навіть певні домовленості були. І передбачалося, що організацію цього процесу буде покладено саме на наш відділ. Але, як відомо, цим планам не судилося виповнитися.

Це по-перше. По-друге, на ЧАЕС за рішенням Ради Міністрів СРСР було виділено 1 мільйон інвалютних рублів для забезпечення славутицької СМСЧ обладнанням...

(продовження читайте в наступному номері)

Між минулим та майбутнім. Прип'ять

... Міста — вони майже як люди. Інколи у них є точна дата народження. Щоправда, дата смерті в них буває рідко. Деякі з них, як у відомій формулі Олександра Гріна, живуть довго та щасливо, іншим судилося народитися, отримати паспорт — та померти. Такою є Прип'ять. 4 лютого 2020 року їй мало б виповнитися 50 років. Але — не сталося.

Точніше — не сталося як «атомграду» та місту енергетиків. Прип'яті випала інша доля: бути своєрідним музеєм під відкритим небом. Іноді колеги-журналісти, втамовуючи потяг до образності, називають її «музеєм однієї помилки». Проте, навіряд чи даний образ має право на вживання стосовно Прип'яті. Скоріш, вона музей системи, застиглої у реаліях 1986-го року.

Здавалося б, дата народження і спустошення міста відомі достеменно, зафіксовані в документах. Однак, за пів віковий проміжок навіть ці, більш ніж конкретні, відомості дещо легендаризувалися — не кажучи вже про легенди щодо більш суб'єктивних речей. Отже, спробуємо сьогодні про деякі легендаризовані факти й поговорити.

Що, де, коли

Відомий факт: 4 лютого 1970 року було прийнято рішення щодо будівництва Прип'яті — міста, де мав про-

живати персонал ЧАЕС. Втім, в багатьох ЗМІ і публіцистичних матеріалах, дописах у соціальних мережах і блогах зустрічається пасаж про те, що цього дня на місці будівництва забито

перший колишок, — тобто розпочато фізичні роботи.

Зрозуміло, суто технічно цього статися не могло. По-перше, в грудні 1969 року було підписано наказ міністра енергетики та електрифікації СРСР про організацію з 1 січня 1970 року дирекції Чорнобильської державної районної електростанції (ДРЕС). Місто фізично не могли почати будувати до підписання згаданого наказу. По-друге, розпочиналася Прип'ять, так само, як пізніше й Славутич, з будівництва селища Лісового, призначеного для проживання будівельників.

Селище ударними темпами почали будувати лише навесні 1970-го: зима того року видалася надзвичайно сніжною, таяння снігів дало величезну повінь, а територія, де розпочиналося будівництво, була частково заболочена, частково заросла густим лісом.

До речі, й за численими спогадами перших мешканців Лісового, розмітка території під будівництво Прип'яті розпочалася лише наприкінці літа 1970-го...

...Чимала кількість джерел розбігаються і щодо точного розташування міста відносно ЧАЕС. Одні джерела стверджують, що від Прип'яті до станції два кілометри, інші — що три. А насправді, скільки?

Згідно з наказом, про який згадано вище, будівельний майданчик нового міста мав розташуватися біля заліз-

ничної станції Янів, від якої до ЧАЕС два кілометри. Від Янова до Прип'яті — ще практично кілометр. «Тропа здоров'я», якою ходили на станцію прип'ятчани, становила майже три з половиною кілометри, але простягнулася вона, звісно, не прямою лінією...

Від кордону з Білоруссю до Прип'яті не більш як два десятки кілометрів, до Києва — 94 кілометри.

До речі, не одразу Прип'ять стала Прип'яттю. Лише два роки поспіль, 14 квітня 1972 року, новозбудованому населеному пункту Чорнобильського

району присвоєне найменування (взято на облік адміністративно-територіального поділу) — селище Прип'ять. 24 квітня 1972 року селищу надано статус СМТ (селище міського типу). І тільки за десять років від початку будівництва, 20 жовтня 1980 року, СМТ Прип'ять було віднесено до категорії міст обласного підпорядкування.

Типовий «АТОМГРАД»?

Прип'ять стала дев'ятим радянським атоммістечком, і при її проектуванні враховували вже накопичений досвід будівництва населених пунктів подібного типу. Проте, були в проєкті будівництва Прип'яті й суттєві відмінності.

Йдеться, зокрема, й про те, що атоммістечки у звичному їх розумінні завжди є монопрофільними, тобто розрахованими на проживання персоналу, «зав'язаного» на одне містоутворююче підприємство. Класичними у цьому сенсі є низка російських міст-супутників АЕС та інших великих підприємств, а в Україні — Славутич, Южноукраїнськ, Вараш, Нетішин, Горишні Плавні та ін.

Прип'ять була дещо іншою. Напередодні аварії в місті вже було побудовано чотири промислових підприємства з загальним обсягом виробництва 477 млн карбованців, найбільш відоме з яких — завод «Юпітер». Завод розпочав роботу в 1980 році як

підприємство з виробництва комплектуючих для побутових електронних приладів. Це була офіційна версія, оскільки справжня спеціалізація заводу не розголошувалася. Вважається,

що насправді він був закритим військовим об'єктом та працював на ВПК СРСР. На заводі працювало близько 3 500 осіб, що було не набагато менше, ніж безпосередньо на самій ЧАЕС. «Юпітер» перебував у підпорядкуванні київського заводу «Маяк».

Після Чорнобильської катастрофи, як і більшість об'єктів Прип'яті, був офіційно

зупинений, однак невдовзі запрацював знову — вже як лабораторія для тестування різних методів дезактивації та розробки дозиметричних приладів. У 1996 році підприємство було остаточно закрито та ліквідоване.

Прип'ять будували капітально, розраховуючи поселити в ньому понад 80 тисяч жителів і забезпечити їх розвиненою соціальною інфраструктурою.

Над його проєктом спільно працювали московські та київські архітектори, які намагалися зробити Прип'ять максимально просторою і комфортною для населення. Власне, ці спільні зусилля і зробили місто НЕтиповим «атомним» містечком. Мікрорайони радіусом розміщувалися навколо міського центру, де, крім адміністративних будівель, були сконцентровані місця культурного відпочинку і дозвілля — кінотеатр «Прометей», палац культури «Енергетик», готель «Полісся», міський парк і великий універсам.

Оскільки не виключалося, що кількість енергоблоків ЧАЕС у наступному збільшиться, та й комплекс «Юпітера» планувалося розширити, в Прип'яті побудували три поліклініки, п'ять шкіл і один технікум, спеціалізовану школу мистецтв, три басейни, два стадіони, 27 ідалень, кафе, ресторани, 35 дитячих ігрових майданчиків. а також містечко з колесом огляду і модними чехословацькими атракціонами.

На його вулицях висадили 18 136 дерев, 249 247 чагарників і 33 582 кущі троянд.

Будівництво Прип'яті проголосили Всесоюзною ударною будовою. Напередодні аварії 1986 року будівельники працювали над другою чергою об'єктів, серед яких був запланований торговий комплекс «Прип'ятські зорі», міський палац піонерів і новий двозальний кінотеатр, палац мистецтв «Ювілейний», готель «Жовтень», а також цілих два спорткомплекси - «Чернігів» і «Прип'ятчанин».

Отже, судячи з наведеного вище, Прип'ять мала стати не просто містом-супутником АЕС, а, скоріш, новим промисловим центром на теренах не надто розвинутого аграрного Полісся.

Мистецьке наповнення Прип'яті

Була у Прип'яті ще одна особливість, яка, власне, й створювала його зовнішню неповторність. Справа в тому, що оформленням міського простору займався один з найвидатніших українських художників-монументалістів Іван Литовченко. Всі мозаїчні барельєфи, лише заради яких варто відвідати навіть сучасну Прип'ять, створив саме він.

Литовченко — митець-філософ, що більше властиво західному мистецтву

кінця минулого сторіччя. А в культурі УРСР він був «дисидентом», бо у своїх метафоричних, іноді напівабстрактних творах втілював власне філософсько-мистецьке бачення довколишнього світу, складності пізнання його будови, одвічного конфлікту матеріального з духовним, сучасного з минулим.

Створення мистецького простору Прип'яті стало безумовним злетом і водночас трагедією життя Івана Семе-

новича. Понад десять років Литовченко віддав втіленню ідеї художньої організації барельєфів Прип'яті. Він створив низку гігантських скульптурних рельєфів та декоративно-просторових композицій із металу.

Газета «Зеркало недели» 28 липня 2001 року писала про нього: «Талант Литовченко-монументаліста в 70-х гг. служив ідеєю образно-пластической організації городской среды, ярко воплощенной мастером в монументальном ансамбле в Припяти на Чернобыльской АЭС: ... скульптурно-мозаический рельеф-панно «Музыка» на фасаде музыкальной школы (1976), скульптурно-декоративная композиция «Энергия» (1977), три панно на центральной улице города — «До світла», «Світанок», «Творення» (1978—1982).

Припятский ансамбль мозаик можно рассматривать как своеобразную «модель» представлений И. Литовченко о задачах монументального творчества, как программное выражение его концепции синтеза искусств.

Литовченко проявил себя великолепным мастером оркестровки монументальных образов в многофигурных композициях-панно, каждое из которых несло свои особые пространственно-организационные функции в городской среде.

Последовательно решая «средовые» задачи совместно с главным архитектором города Г. Оловянниковым, И. Литовченко неизменно пытался строить, «режиссировать», создавать духовное пространство обитания людей.

Тогда, в 70-х, Литовченко поражал невероятной твердостью характера. Его прямолинейность, категоричность суждений, непримиримость к компромиссам и дилетантизму в искусстве множили недругов. Те мстили наветами и клеветой, что в конце концов в 1978 г. — уже после создания И. Литовченко абстрактно-декоративного панно «Музыка», шедевра, опередившего десятилетия и ставшего классикой украинского искусства, — привело к неожиданному приостановлению работы в Припятти.

После четырех с лишним лет вынужденного перерыва в работе над припятскими рельефами Литовченко принципиально отказывается от помощи исполнителей и работает над своими мозаиками-колоссами практически самостоятельно.

Практично всі його прип'ятські роботи просякнуті напругою і тривогою. Вони ніби віщували катастрофу — чи це нам, сьогонішнім, обізнаним у наслідках Чорнобильської катастрофи, так здається?

Невиправним горем для Івана Литовченка стала втрата його робіт, які залишилися в зоні відчуження. Адже, окрім мозаїк і металопластики, там залиши-

лися виконані майстром дерев'яні скульптури, настінні розписи та гобелени.

Після Чорнобильської катастрофи мистець прожив лише 10 років, при чому остання його робота називалася «Реквієм».

До речі, декілька слів щодо прип'ятських

творчості був оновлений, осучаснений та введений у «великий світ» мистецтва завдяки Івану Семеновичу та його дружині Марії.

Вони не просто втілили в життя новий стиль гобеленів — геометричний, але й практично відновили саму ідею художнього ткацтва на саморобному станку, які за часів давнини використовувалися для ткацтва верет.

Литовченки вигадали лічильну технологію, щось на кшталт програмування роботи, і користувалися нею — звісно, тоді все це не було комп'ютеризовано. Марія Литовченко сама прораховувала структуру малюнка. То була важка і кропітка робота.

Все, що було зображено на цих гобеленах, дуже відрізнялося від традиційного: пікасовська стилістика, символічність комбінації, рублена пластика постатей, нетиповий вираз облич. В його творчості можна зустріти і троїстих музик, і птаха-фенікса й інші символи, не властиві радянській епосі. «Дисидентство» його полягало саме в тому, що він відійшов від засад соцреалізму. Надто вже далекі прип'ятські барельєфи від радянської естетики «робітника і колгоспниці».

Свого часу мистецтво гобелена було дуже поширене в Україні, але за радянських часів несправедливо занедбане і практично забуте. Цей вид

Створені подружжям Литовченків гобелени «Музами натхненна» «Народні месники», «Земля квітує», «Творчість», «Дружба» мистецтвознавці пов'язують

з прип'ятським періодом творчості. Вважається, що гобелен «Музами на-тхненна», свого часу розміщений в будинку культури «Енергетик», було захоронено після аварії. Однак, ніяких відомостей про те, коли і як це сталося, немає. Отже, знаючи, як іноді відбувалося «захоронення радіаційно забруднених цінностей», можна припустити, що зовсім не у багатостраждальній чорнобильській землі він покоїться...

Окремої розмови і окремих досліджень потребують численні прип'ятські вітражі. Звичайно, час безжальний до таких тендітних речей, як скляні (слюдяні) мозаїки. Однак, ще більш безжальними іноді виявляються люди. Значну кількість прип'ятських вітражів втрачено назавжди.

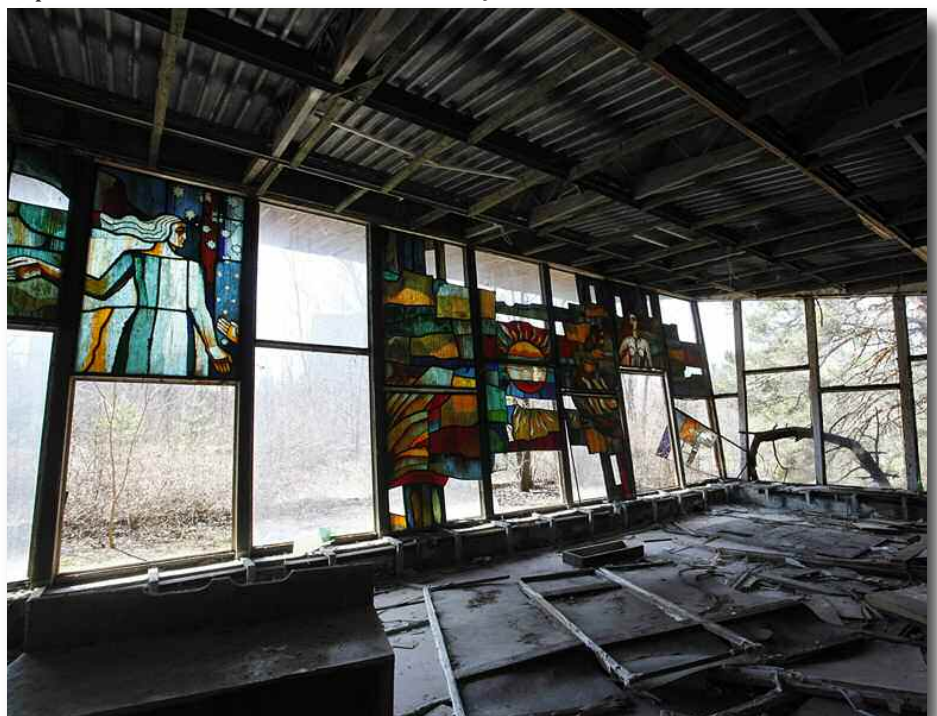
Частину колишнього кольорового вітражного розмаїття за рахунок власного вільного часу й коштів намагаються врятувати ентузіасти з числа працівників ЧАЕС, але розмова про їх досягнення ще не на часі...

Замість епілогу

...На часі розмова про те, як взагалі врятувати це неймовірне місто-музей під відкритим небом.

Власне, проблема збереження пам'яток українського монументалізму не обмежується лише Прип'яттю — аналогічна ситуація складається прак

тично скрізь, оскільки, як було зазначено в рамках «круглого столу», що відбувся в Києві у квітні 2019 року, переважна більшість таких об'єктів в

наслідок їх відносної молодості, не внесена до переліку культурних пам'яток. Процес з'ясування культурного значення тієї чи іншої пам'ятки тривалий і не простий. Проте, збереження пам'яток Прип'яті — це окрема проблема, визначена суворою необхідністю.

Наразі, коли держава наголошує на ве-

личезному туристичному потенціалі зони відчуження в цілому, і Прип'яті зокрема, коли туристичний потік щорічно нарощується, необхідна потужна державна програма, спрямована на збереження пам'яток, які так приваблюють відвідувачів зони, — не кажучи вже про культурно-історичну цінність об'єктів, які тут знаходяться.

Але такої програми й досі немає — так само, як її не було 5, 10, 15, 20 років тому. Немає навіть програми консервації безцінних мистецьких об'єктів, про які ми сьогодні згадали. І вони руйнуються — природою, часом і, на жаль, людьми. Прикро, але при такому підході за десять років туристам в Прип'яті вже нічого буде показувати...

...Звичайно, в рамках одного газетного матеріалу неможливо торкнутися всіх історичних, культурологічних та емоційних аспектів такого явища, як Прип'ять.

Отже, спроба хоч з приводу досить умовного ювілею міста згадати щось

важливе, привернути увагу до чогось маловідомого, — зроблена. Не перша спроба і, сподіваємось, не остання.

Редакція висловлює щирі вдячність Олександру Новікову, Володимирі Литовченку та Миколі Ліннику за допомогу, надану при підготовці даного матеріалу.

Пішов з життя Володимир Щербина...

На ЧАЕС Володимир Щербина приїхав з ЛАЕС, де працював з 1972 року. Його трудовий шлях був нерозривно пов'язаний з об'єктом «Укриття», який Володимир Григорович знав досконало.

Він був його першим директором, потім — заступником директора МНТЦ «Укриття» з науки (до 1996 р.), учасником ЛПА, Лауреатом численних державних премій, кавалером державних нагород, почесним громадянином Славутича. Всі, хто його знав, кажуть, що В. Щербина завжди мав мужність не тільки приймати важкі рішення, але й брати на себе відповідальність за них.

В 2002-му він пішов з Чорнобильської АЕС на заслужений відпочинок, але й після цього брав активну участь у профспілковому житті та роботі громадських рад міста й станції. Не зважаючи на вік, він як член профспілкового комітету ППО ЧАЕС від ветеранської спільноти, був одним з найактивніших та найдієвіших учасників засідань профкому, як завжди досконало розглядаючи ті чи інші складні питання станційного буття.

Володимир Щербина був фахівцем своєї справи, надійним другом та енциклопедично ерудованим співрозмовником.

Колектив ЧАЕС висловлює глибоке співчуття рідним та близьким покійного.

4 лютого помер Володимир Григорович Щербина — людина, практично все життя якої пов'язано з Чорнобильською АЕС та Славутичем. Про

смерть таких, як Володимир Григорович, зазвичай з сумом кажуть: «Пішла ціла епоха...»

Прощання з В. Г. Щербиною відбулося 7 лютого у Свято-Іллінському храмі м. Славутич.

Ukraine **ua**
NOW

Газета: «Новини ЧАЕС»

Засновник: ДСП «Чорнобильська АЕС»

Газету засновано у 1995 році. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Кі №830 від 11 листопада 2004 року.

Відповідальний за випуск: Віталій Медвідь.
Над номером працювали: Майя Руденко

+380 4593 431 02 / m.rudenko@chnpp.gov.ua